

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/72/2017
Identifikačné číslo spisu:	1306225257
Dátum vydania rozhodnutia:	17.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1306225257.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I.. C. T., bytom XXX XX O. XXX, zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária MARCEL BIZNÁR, s. r. o., so sídlom Bajkalská 31, 827 25 Bratislava, IČO: 36 868 221, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Marcel Biznár, proti žalovaným 1/ W.. J.. I. D., bytom B. XXX/X, XXX XX B. a 2/ J. D., bytom B. XXX/X B., o neplatnosť kúpnej zmluvy a o protinávrhu o zaplatenie peňažnej sumy, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 9 C 23/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. júna 2016 sp. zn. 25 Co 635/2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Nitre z 22. júna 2016 sp. zn. 25 Co 635/2015 a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. januára 2015 č.k. 9 C 23/2007-970 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal určenia, že kúpna zmluva uzatvorená 18. apríla 2005 medzi žalobcom ako predávajúcim a žalovanými 1/ a 2/ ako kupujúcimi, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti špecifikované v rozsudku. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ titulom náhrady trov konania sumu 0,- €. Protinávrh žalovaných 1/ a 2/ z 20. septembra 2007 o zaplatenie 4000,- Sk s príslušenstvom zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal. Súd prvej inštancie rozhodol v poradí druhým rozsudkom po tom, čo mu Krajský súd v Nitre predchádzajúci rozsudok spolu s dopĺňacím rozsudkom zrušil, nakoľko sa nimi mala účastníkom konania odňať možnosť konať pred súdom a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca mal za to, že rozhodujúcou skutočnosťou pre platnosť kúpnej zmluvy z 18. apríla 2005, ktorú uzatvoril žalobca ako predávajúci so žalovanými 1/ a 2/ ako kupujúcimi, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti kaštieľ so súpisným č. XX, nachádzajúci sa na parc. č. 119/1, a príľahlý pozemok, zapísaný na LV č. XXX, kat. úz. C., bolo, že žalovaní 1/ a 2/ riadne a včas uhradia dohodnutú kúpnu cenu za prevod nehnuteľnosti tak, ako to bolo uvedené v čl. IV kúpnej zmluvy. Konštatoval, že kúpna cena mala byť uhradená v hotovosti, zálohovo vo výške 5 % kúpnej ceny 160.000,- Sk, a zvyšných 95 % kúpnej ceny v sume 3.040.000,- Sk do 30. novembra 2015. Záloha kúpnej ceny vo

výške 5 % v sume 160.000,- Sk bola žalobcovi v hotovosti vyplatená žalovanou v druhom rade na základe príjmového pokladničného dokladu z 18. apríla 2005. Ďalej bol vystavený príjmový pokladničný doklad zo 6. októbra 2005, podľa ktorého žalovaný 1/ vyplatil žalobcovi v hotovosti doplatok kúpnej ceny 95 % v sume 3.040.000,- Sk. Súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo preukázané skutočné a reálne zaplatenie zvyšku kúpnej ceny žalovaným 1/, ale ani skutočnosť, že by nebol zaplatený. Poukázal na čl. IV bod 3 kúpnej zmluvy, podľa ktorého sa účastníci dohodli, že nezaplatením zvyšných 95 % kúpnej ceny v stanovenej lehote zmluva stráca platnosť, a zložená záloha prepadá v prospech predávajúceho. Súd prvej inštancie je však toho názoru, že predmetný článok nemá za následok neplatnosť kúpnej zmluvy a poukázal na tvrdenie účastníkov, podľa ktorého ani jeden z nich od predmetnej zmluvy neodstúpil. Splnenie podmienok pre aplikáciu ust. 40a Občianskeho zákonníka nemal súd prvej inštancie v konaní za preukázané. Zamietol aj protinávrh z dôvodu, že žalovaný 1/ a 2/ neupozornili žalobcu, že idú podávať návrh na vklad vlastníckeho práva a nevyzvali ho na zaplatenie polovice poplatku.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 22. júna 2016 sp. zn. 25 Co 635/2015 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. v napadnutej časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd uviedol, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že zálohu žalobcovi zaplatila žalovaná 2/ 14. apríla 2005. Nebolo tiež sporné, že žalobca od predmetnej zmluvy, v dôsledku nezaplatenia kúpnej ceny v celosti, neodstúpil. Sporné bolo zaplatenie zvyšku kúpnej ceny. Odvolací súd poukazuje na to, že žalobca tvrdí, že žalovaný nadobudli nehnuteľnosti za 160.000,- Sk, čo je v rozpore s jeho vôľou a uvedená skutočnosť predstavuje podstatný omyl vo vôli žalobcu, nakoľko inak by k uzatvoreniu zmluvy nedošlo. K vyvolaniu omylu malo dôjsť aktívnym konaním žalovaného 1/, ktorý pod zámienkou potreby čerpania úveru vyžiadal od žalobcu potvrdenie o úhrade zvyšku kúpnej ceny, ktoré žalobca vystavil bez reálneho odovzdania peňazí. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, pričom z vykonaného dokazovania vyvodil i správny právny záver. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil, že v prípade, ak kupujúci nezaplatí kúpnu cenu v celosti alebo jej časť, je predávajúci oprávnený domáhať sa jej zaplatenia (prípadne zaplatenia jej zvyšku) žalobou na plnenie, alebo má právo od kúpnej zmluvy odstúpiť. Pokiaľ predávajúci právo na odstúpenie od zmluvy nevyužije, zostáva kúpna zmluva platná. Odvolací súd zdôraznil, že nezaplatenie kúpnej ceny alebo jej časti nie je dôvodom neplatnosti kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Rovnako nezaplatenie kúpnej ceny nie je dôvodom neplatnosti ani podľa § 49a Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že z hľadiska predmetu konania - určenie neplatnosti kúpnej zmluvy - je potom otázka zaplatenia či nezaplatenia kúpnej ceny právne aj skutkovo irelevantná. Rovnako nedôvodná je podľa odvolacieho súdu aj námietka žalobcu týkajúca sa tvrdeného nekalého konania žalovaného 1/ v iných súdnych konaniach vedených medzi žalobcom a žalovaným 1. Odvolací súd uviedol, že títo účastníci konania vedú spolu na rôznych súdoch viacero súdnych sporov bez konkrétneho vzťahu s predmetným konaním.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že je prípustné podľa § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), nakoľko došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP lebo napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, lebo napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

3.1. K porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces malo podľa žalobcu dôjsť tým, že súd prvej inštancie ani odvolací súd sa vôbec nezaoberali jeho námietkou, že predmetná kúpna zmluva zanikla v dôsledku rozvázovacej podmienky dohodnutej medzi účastníkmi v zmysle § 36 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa žalobcu vzhľadom na to, že žalovaný nezaplatili druhú časť kúpnej ceny za nehnuteľnosti, došlo k automatickému zániku kúpnej zmluvy naplnením rozvázovacej podmienky. Odôvodnenie je podľa neho nedostatočné.

3.2. Namietol, že právna otázka automatického zániku zmluvy v dôsledku rozvázovacej podmienky spočívajúcej v nesplnení záväzku zaplatiť dohodnutú kúpnu cenu zjavne doposiaľ nebola v rozhodovacej

praxi dovolacieho súdu dostatočne vyriešená. V opačnom prípade by odvolací súd v predmetnej veci nemohol rozhodnúť tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdí.

3.3. Z týchto dôvodov žalobca navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a podľa § 450 CSP vec vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že sa stotožňujú s rozsudkom odvolacieho súdu a žiadajú dovolanie odmietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie ako strana sporu podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade § 429 ods. 1 CSP a v ktorej neprospech bol dovolaním napadnutý rozsudok vydaný (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a tiež dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 54/2017, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 99/2017, ale tiež napríklad I. ÚS 392/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431

ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. K dovolacej námietke, že napadnutý rozsudok dovolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený, dovolací súd uvádza, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu považovaná za inú procesnú vadu (než je zmatečnosť), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj R 111/1998). K rovnakému záveru dospelo neskôr tiež zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016 (v dôsledku prijatia CSP), sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať za naďalej aktuálne.

15. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad. S poukazom na citované stanovisko je vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu považovaná za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá síce je relevantným dovolacím dôvodom, avšak v súlade s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (por. napr. sp. zn. 3 MCdo 16/2008, 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011) prípustnosť dovolania nezakladá. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladáť vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP, a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných vád alebo justičných omylov (pozri Ryabykh v. Russia, číslo 52854/99, § 51-52, ECHR 2003 - IX) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), tiež PROTSENCO v. RUSSIA (Application no. 13151/04),

TISHKEVICH v. RUSSIA (Application no. 2202/05), LENSKAYA v. RUSSIA (Application no. 28730/03).

16. V súlade s § 220 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p.) musí súd v odôvodnení rozhodnutia podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozhodnutia a musí sa vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p.), je nepreskúmateľné. Takéto arbitrárne rozhodnutie súdu porušuje právo strany na spravodlivý proces, pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

17. Tak zo žaloby, ako aj z obsahu spisu je zřejmé, že žalobca podával určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ O.s.p (teraz § 137 písm. c/ CSP). Dovolací súd poukazuje na to, že určovací návrh (§ 80 písm. c/ O.s.p., teraz § 137 písm. c/ CSP) má predovšetkým preventívny charakter - jeho účelom je spravidla poskytnúť ochranu právam navrhovateľa skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva [určovací návrh preto vo všeobecnosti nie je opodstatnený tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste návrh na splnenie povinnosti (§ 80 písm. b/ O.s.p., teraz § 137 písm. b/ CSP)]. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takéhoto návrhu, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je či nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy stranám sporu a predídze sa návrhu na plnenie). Nejde tu o samotný určovací návrh, ale o to, čoho (akého určenia) sa žalobca domáha a z akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petít (to, čoho sa navrhovateľ v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa návrhom s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaný určovací návrh je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. Naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním návrhu a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem na ním požadovanom určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie návrhu. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že ten-ktorý určovací návrh nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne návrh bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Ak právna otázka má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky. Ustálenie toho, či žalobca má, resp. nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, bolo zásadnou otázkou pre náležité skutkové a právne posúdenie veci.

18. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu takej intenzity, ktorá odôvodňuje aplikáciu (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016 a zakladá tak prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania v prejednávanej veci, nakoľko z dôvodov rozsudku prvoinštančného súdu, ako ani z rozsudku odvolacieho súdu, sa nedá zistiť, či a ako sa konajúce súdy zaoberali existenciou naliehavého právneho záujmu žalobcu, ktorý je predpokladom na vyhovie takejto žaloby; v prípade, že sa touto existenciou nezaoberali, nie je tiež zřejmé prečo.

19. Podľa názoru dovolacieho súdu rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté takou vadou zmätočnosti, že znemožnilo žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolanie žalobcu je preto v zmysle citovaného ustanovenia prípustné a zároveň aj dôvodné. Najvyššiemu súdu neostalo iné,

než napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP). S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku sa nezaoberal ďalšími, v dovolaní namietanými vadami.

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.